

smyslu nerozeznává, zda bylo zlo předpověděno pro dobu bezprostředně nastávající, či pro bližší nebo vzdálenější budoucnost; rozhodným je pouze, zda projev, že nastane zlo, byl pro napadenou osobu zřejmý a způsobilý, by účinkoval na vůli napadené osoby ve směru pachatelem chtěném. Ježto i tento obžalovaný pronesl vyhrůžku v úmyslu dle §u 1 zákona o útisku předpokládaném, nestala se ani jemu odsouzením dle tohoto místa zákonného žádná křivda.

Důvod zmatečnosti čís. 11 §u 281 tr. ř. shledává konečně stížnost v tom, že soud, ačkoliv použil při výměře trestu ustanovení §§ 266 a 260 b) tr. zák., nešel pod trestní sazbu §u 2 zákona o útisku (vězení od 8 dnů do 3 měsíců), nýbrž odsoudil oba obžalované do vězení na 1 měsíc. Leč uplatňovaný důvod zmatečnosti není opodstatněn v žádném ze směrů, v čís. 11 §u 281 tr. ř. výlučně uvedených; neboť citovaná ustanovení §§u 260 b) a 266 tr. zák. nepředpisují nutkavě, by soud při jich použití šel pod trestní sazbu, nýbrž zůstávají to volnému uvážení soudcovskému, jak tomu nasvědčuje slovo »může«, v obou §§ech uvedené. Nejde tu proto o porušení nějakého pro soudce závazného předpisu, jak to má čís. 11 §u 281 tr. ř. na zřeteli, nýbrž o výron volného rozhodování soudu.

Čís. 1437.

Otázky porotcům. P r á v o soudu, dáti eventuální otázku, není vázáno předpoklady, za kterých jest soud podle §u 320 tr. ř. k tomu povinen. Stačí, že možnost, pojatá do eventuální otázky, není výsledky jednání přímo vyloučena.

Poměr manželský jest zvláštním závazkem podmiňujícím vyšší sazbu trestní (§ 142 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 5. ledna 1924, Kr I 777/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Táboře ze dne 26. října 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zabití dle §u 140 tr. zák.— mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Zmatek §u 344 čís. 6 tr.ř. spatřuje stížnost v tom, že soud proti předpisu §u 320 tr. ř. dal porotcům eventuální otázku na zločin zabití, jakkoli ani žalobce, ani obžalovaný ani obhájce nepřednesli okolností, které by na tento zločin poukazovaly. Uznal-li soud potřebu otázky eventuální, byla by prý přišla v úvahu jen otázka na přečin dle §u 335 tr. zák., protože obžalovaný, jenž svou manželku dle tvrzení obžaloby nejprv omráčil, dal pak její hlavu do smyčky v domnění, že jest mrtva, by stopu svého jednání zahladil. Než stížnosti nelze přisvědčiti. Ve příčině otázky na přečin dle §u 335 tr. zák. jest sama stížnost na stanovisku, že okolnosti, tento přečin zakládající, při hlavním přelíčení ni-

kým nebyly tvrzeny, takže nebyl soud povinen tuto otázku ve smyslu §u 320 tr. ř. dáti. Pouze porušení povinností, určitou otázku dáti, mohlo by založiti uplatňovaný zmatek. Pokud jde o otázku na zabití, skutečně danou, sluší připustiti, že ani tu nebyly nikým tvrzeny skutečnosti, jež by na usmrcení Boženy F-ové v jiném úmyslu, než vražedném poukazovaly. Než právo soudu k otázce eventální není vázáno týmiž předpoklady, jako jeho povinnost, v §u 320 tr. ř. stanovená. Právo, určitou otázku dáti, není vyloučeno již tím, že nebylo tu předpokladů §u 320 tr. ř. Byť by i bylo možno připustiti, že by dáni otázky eventální alespoň tehdy mohlo přivoditi zmatek dle §u 344 čís. 6 tr. ř., kdyby otázka taková byla dána, jakkoli dle výsledků hlavního přelíčení dotyčná eventualita byla přímo vyloučena, v tomto případě není tomu tak. Zločin vraždy a zločin zabití kryjí se navzájem co do zevnějšího činění úplně. Rozdíl spočívá jen ve zlém úmyslu, jenž v případě zločinu vraždy čelí přímo k usmrcení, kdežto v případě zločinu zabití stačí, by pachatel jednal jen v jiném úmyslu nepřátelském. V tomto případě poukazoval ovšem způsob provedení činu a zjištěná příčina smrti v první řadě na vraždu, pakliže porotci nepřipojili se k obhajobě obžalovaného, že šlo o pouhou samovraždu. Než přes to nelze tvrditi, že eventualita zabití byla za všech okolností vyloučena. Předcházel dle stop zlého nakládání na mrtvole shledaných oběšením výstup, při němž oběť byla ztýrána a na různých místech těla údery zraněna. Nebylo lze, zcela vyloučiti možnost, že si pachatel v nejvyšším rozčilení téměř nevyhnutelný smrtelný účinek pověšení asi bezvědomé Boženy F-ové vůbec, neb alespoň jasně neuvědomil, zejména když celý příběh trval dobu poměrně krátkou, a nelze v tom spatřovati postup protizákonný, když soud porotní otázkou na zabití vedl porotce k tomu, by skutek i s tohoto hlediska zvláště zkoumali. Než, i kdyby v postupu porotního soudu shledáno bylo skutečně porušení předpisu §u 320 tr. ř., brání předposlední odstavce §u 344 tr. ř. jeho uplatňování jako zmatku. Skutečnost, že porotci k eventální otázce na zabití přisvědčili jednomyslně, nepřipouští pochyby o jich přesvědčení, že Božena F-ová nezahynula samovraždou, nýbrž rukou obžalovaného. Za těchto okolností nemůže býti pochyby, že eventální otázka nebyla obžalovanému na újmu, nýbrž zřejmě k prospěchu, poněvadž vedla porotce k tomu, by nepřisvědčice k otázce hlavní na vraždu, umožnili kladnou odpověď k eventální otázce, by obžalovaný nebyl uznán vinným vraždou, nýbrž zločinem zabití, který se tresce daleko mírněji.

S hlediska zmatku §u 344 čís. 12 tr. ř. vytýká stížnost rozsudku překročení meze trestní sazby, podmíněné okolnostmi přitěžujícími, v zákoně jmenovitě uvedenými, protože vyměřil trest obžalovanému dle druhé sazby §u 142 tr. zák. od 10—20 roků, jakkoli poměr manželský není zvláštním závazkem, jenž by dle zákona vyšší tuto sazbu podmiňoval. Než nikoli názor stížnosti, nýbrž názor porotního soudu sluší označiti správným. Neboť zvláštní závazek dle §u 142 tr. zák. jest tu vždy, když všeobecná povinnost, nesáhá na život bližního, sesílena jest zvláštními právními vztahy mezi pachatelem a usmrceným. Že však takový zvláštní vztah založen jest smlouvou manželskou s jejími v §u 44

obč. zák. upravenými závazky, zejména závazkem, vzájemně se podporovati, jest na snadě. Právem proto použito bylo vyšší trestní sazby Šu 142 tr. zák. a na jejím podkladě trest vyměřen.

Čís. 1438.

Skutková podstata přečinu dle Šu 305 tr. zák. (Šu 16 čís. 1 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923 čís. 50 sb. z. a n.) nepředpokládá ani, že se úmysl pachatelův nesl přímo za bezprávným účinkem, ani, že bezprávný účinek vskutku nastal.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1924, Kr II 336/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 26. května 1923, pokud jím byl obžalovaný dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle Šu 305 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost veřejného obžalobce napadá rozsudek prvního soudu jen, pokud jím byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin Šu 305 tr. zák., a dovozuje z důvodu čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., že sprostňující výrok spočívá na nesprávném použití zákona, vylučuje skutkovou podstatu přečinu pro nedostatek úmyslu pachatelova, směřujícího k účinkům, jimž čelí Š 305 tr. zák. Ustanovení Šu 305 tr. zák. je zařazeno do V. hlavy druhého dílu trestního zákona, jednající o trestných činech proti veřejnému řádu a pokoji, a chrání tento právní statek proti nebezpečí, hrozícímu zvikláním právních a mravních názorů obyvatelstva. Rovněž ustanovení Šu 16 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. čelí ohrožování míru v republice schvalováním trestných činů. I pro přečiny Šu 305 tr. zák. a Šu 16 čís. 1 zák. na ochranu republiky platí zásada Šu 238 tr. zák., že čin, jenž proti zákonu byl vykonán, je přečinem nebo přestupkem, pokud je v zákoně za takový prohlášen, ač při tom nebylo ani zlého úmyslu, aniž z toho povstala škoda neb ublížení. Zmíněné přečiny nepředpokládají tudíž ani, že se úmysl pachatelův nesl přímo za bezprávným účinkem, ani že bezprávný účinek vskutku nastal. Stačí naopak způsobilost projevu pachatelova, by jím otráasáno bylo mravními nebo právními názory jiných osob, a vědomí pachatele o této způsobilosti jeho projevu. Nezáleží proto na okolnosti, zdůrazňované rozsudkem, že nálada schůze, v níž obžalovaný učinil projev, o který jde, byla klidná a že nebylo pozorovati, že pronesená slova vyvolala nějaké rozhořčení, ba celá řada posluchačů jich ani neslyšela. Rozhodnou jest jen otázka, zda byl projev obžalovaného způsobilý zviklati názory obyvatelstva o bezprávnosti činů, o jakých obžalovaný mluvil, třeba že pak nedošlo ke skutečnému zviklání v těchto názorech, tím méně k rušení veřejného pořádku a klidu. Příčí se přímo